

Lieve Alice,

Dank dat je deel uitmaakt van de vrouwen die verschijnen met de glimlach en met een kruiwagen vol bakstenen nadat een toch al broos gebouw in elkaar is gezakt. Een kunstenaarsleven, wat betekende dat in 2020, 2021... voor mij, of voor jij die actief bent in de culturele sector? Ondanks de ineenstorting stond jij er hoe dan ook met je levensgrote 'JA' als antwoord op mijn projecten, gaf je blijk van onvermoede acrobatische talenten om je steeds weer aan te passen aan de wisselende en soms zinloze maatregelen, je hoofd vol verlangens en ideeën in een tijd dat ons beroep werd gereduceerd tot – telkens weer – toekijken hoe onze wereld en onze agenda werden uitgeveegd, terwijl het ook in normale tijden al zo moeilijk was die te vullen met zinvolle activiteiten.

Wat lijken die 'normale tijden' tegenwoordig verder dan ooit van ons verwijderd. Toen we maanden, soms jaren werkten aan een project – dossiers samenstellen, geld zoeken, partnerships vinden, plannen maken, nadenken, organiseren, repeteren... – hadden we bijna altijd de zekerheid dat dat project werkelijkheid zou worden en dat we dus beloofd zouden worden voor onze inspanningen. Wat lijken ze ver weg, de 'normale tijden' toen we er luchthartig van uitgingen dat onze volharding automatisch beloofd zou worden – niet contant, dat idee hadden we allang laten varen – maar door de gezamenlijke inzet van mensen van goede wil, hun schitterende ogen, kloppende harten, de magische ogenblikken. Ik ben geen dichter van het rigide blad papier, ik ben dichter van het duizendmaal verscheurde vlees, van de gebroken botten, van de schuddende planken. Jij bent geen culturele pennenlikker, je bent een proactieve employee die haar handen durft vuil te maken, die steunt, ondersteunt en dat met vertrouwen, energie en een eeuwige glimlach op je gezicht.

De voorbije twee jaar hebben jij en ik zo dikwijls moeten aanvaarden dat onze idealen, onze gevechten, onze inspanningen kapseisden en vaak helemaal in het niets verdwenen. We hebben moeten aanvaarden 'niet essentieel' te worden, net als de zaak waarvoor we ons met hart en ziel inzetten: gratis cultuur voor iedereen, zonder onderscheid; een cultuur die mensen bijeenbrengt zonder dat ze op elkaar hoeven te lijken; een cultuur die ons aan het nadenken zet, ons stimuleert om ons uit te drukken, ons helpt te groeien. Die zaak werd in quarantaine geplaatst net als ons lichaam: geannuleerd, meedogenloos uitgesteld tot een ongewis, ongrijpbaar 'later'. En toch was jij een van de eersten die, zodra de schok van de eerste lockdown achter de rug was, de mouwen hebt opgestroopt en opnieuw begon te dromen, zodat ook ik opnieuw mocht dromen. Zonder geld, zonder plek, zonder enige verspreiding; zonder het vertrouwen van mensen zoals jij zouden mijn projecten veroordeeld blijven tot de fase van de verbeelding. Op een moment dat sommigen met de voet op de rem werkten, liever afwachtten, ons in het ongewisse lieten, altijd opnieuw uitstelden, heb jij gezegd: 'We gaan ervoor, duimen maar, en we zien wel!' We hebben geleerd te bidden en te improviseren, en heel vaak werkte dat! Je hebt mij, die gelooft in de kracht van ontmoetingen over de grenzen heen, de mogelijkheid gegeven talentrijke Afrikaanse kunstenaressen naar België uit te nodigen; je hebt mij, die in 'empowerment' gelooft, de kans gegeven slam-workshops te geven aan een publiek van vrouwen, gevolgd

door open voorstellingen waarop ik zag hoe ze hun vleugels opensloegen. Je hebt me de mogelijkheid gegeven levende lichamen te ontmoeten, die schaterlachten of huilden, die gewoon leefden. Je hebt me de kans gegeven, dat moet ik ook zeggen, mijn bankrekening van zelfstandig kunstenaar wat te spijzen, je hebt me nieuwe perspectieven gegeven, mijn talent naar waarde geschat.

Tegenwoordig breng ik een deel van mijn leven ver van België door, in Burundi, waar de druk van de pandemie weliswaar minder groot is, maar waar de culturele sector eveneens met enorme uitdagingen en moeilijkheden wordt geconfronteerd. Ik koos voor dit entre-deux dat me de kans biedt in het ene land te herademen als het andere me verstikt, dat me een evenwicht biedt om overeind te blijven aan de rand van de afgrond. Ik denk vaak aan jou, die met enthousiasme de lockdowns, het telewerken, de opgelegde schermen, de maskers, de veilige onderlinge afstand, de wijd open ramen in de winter, de activiteiten buiten in de regen, de zo moeilijk te verkrijgen visa, de quarantaines hebt getrotseerd, net als de PCR-testen, de ontsmettingsgels overal waar je binnenkwam, de microfoons die je moest desinfecteren, de piepkleine bijeenkomsten... Wat vind jij van het opgelegde coronapaspoort? Wat vind jij van de supplementaire maatregelen, jij die er net als ik van droomde mensen over de grenzen heen bijeen te brengen? Slaag je er nog in die wereld te dromen, oplossingen te verzinnen? Geloof je nog dat we ooit weer het einde van de tunnel zien, de wijde horizon? Ik hoop het met heel mijn hart, terecht of onterecht.

Ik schrijf jou deze brief, maar ik had hem net zo goed kunnen richten aan alle andere onverzettelijken, aan de voorvechters van cultuur die aan mijn zijde strijden, aan al wie in me gelooft en me helpt mijn dromen waar te maken, of die me andere dromen voorstellen waaraan ik niet eens durfde te denken: aan Hein, Delphine, David, Nadedja, Lisa, Jérémie, Philip, Lola, Christine, Apollinaire, Lisa, Stephanie... en alle anderen. Grote dank aan jullie allemaal, voor de hoop en het vertrouwen. Of zoals we hier zeggen, in het land van de veerkracht, 'Turi Kumwe': wat er ook gebeurt, we zijn samen.

Gioia



steun verb(l)ind